

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

МЕЛЬНИК ЛІЛІЯ МИКОЛАЇВНА

УДК 330.322.212:658.14:621

КАПІТАЛІЗАЦІЯ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Спеціальність 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Тернопіль – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі менеджменту підприємницької діяльності Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор,
заслужений працівник народної освіти України
КУЗЬМІН ОЛЕГ ЄВГЕНОВИЧ,
Національний університет «Львівська
політехніка», завідувач кафедри менеджменту і
міжнародного підприємництва

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент,
академік Академії економічних наук України
ЯРЕМКО ІГОР ЙОСАФАТОВИЧ,
Національний університет «Львівська
політехніка», професор кафедри обліку та
аналізу

кандидат економічних наук, доцент
МАШЛІЙ ГАЛИНА БОГДАНІВНА,
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя, доцент кафедри
менеджменту у виробничій сфері

Захист відбудеться «__» _____ 2012 р. о ____ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 58.052.05 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя за адресою: м. Тернопіль, вул. Білогірська, 2, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя за адресою: 46001, м. Тернопіль, вул. Руська, 56.

Автореферат розісланий «__» _____ 2011 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
к.е.н., доцент

О. А. Сороківська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах динамічно мінливого зовнішнього економічного середовища керівники вітчизняних машинобудівних підприємств змушені дотримуватися сформованих ринковою економікою принципів щодо критеріїв ефективності функціонування сучасних суб'єктів ринкової економіки. У зв'язку з цим, стратегічним питанням є нарощування потенціалу бізнесу, що супроводжується процесами капіталізації усіх економічних (матеріальних і нематеріальних) активів. Фарватер такого розвитку забезпечує створення передумов підвищення інвестиційної привабливості капіталу машинобудівного підприємства та пов'язані з ним процеси забезпечення неперервності виробництва, реалізації його економічної стратегії у довготерміновому періоді. Досягнення поставленого завдання вимагає від підприємств машинобудівної галузі оволодіти адаптивним інструментарієм, що забезпечує ефективне управління процесами капіталізації.

Аналітичні огляди показують, що недооцінювання значення капіталізації українськими економістами та практикою призвело до пониження інвестиційної зацікавленості вітчизняних і зарубіжних інвесторів, які неоднозначно перспективним сприймають український ринок промисловості. Зарубіжна практика засвідчує, що показник капіталізації є одним із найважливіших базисних складових економічних характеристик стану і функціонування підприємства та широко використовується зовнішніми аналітиками при аналізованні його фінансово-господарської діяльності, а також слугує індикатором оцінювання наявного потенціалу підприємства.

Питання сутності та значення капіталізації макро- і мікроекономічних систем як економічної категорії розглядалися у працях вітчизняних науковців, а саме: О. І. Амоша, І. П. Булеєв, Н. Ю. Брюховецька, А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. А. Гриценко, К. Д. Гордієнко, Б. Є. Кваснюк, В. П. Семиноженко, Ю. І. Турянський. Концептуальні засади управління процесами капіталізації висвітлені у працях Б. М. Андрушківа, Л. Я. Беновської, О. В. Кендюхова, О. Є. Кузьміна, Г. Б. Машлій, Т. В. Момот, О. Б. Мних, Г. П. Федорової, Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук. Дослідженню проблем адаптивності методичного оцінювання капіталізації підприємств національної економіки, його особливостей присвячені праці багатьох вітчизняних науковців, зокрема М. А. Козоріз, О. Я. Побурка, С. С. Шумської, І. Й. Яремка та ін. Різноманітні аспекти даної проблематики висвітлені у працях зарубіжних учених, зокрема Р. Каплана, Р. Нортон, Ф. Котлера, В. В. Казинцева, Т. О. Малової, В. О. Подсоріна та інші.

Попри те, суттєві зміни сучасного глобального і вітчизняного економічного середовища, стагнаційні і рецесійні процеси, що мають місце, ставлять додаткову вимогу до теоретико-методологічних засад управління капіталізацією сучасного суб'єкта ринкової економіки.

Зокрема, це стосується поглибленого дослідження особливостей процесу капіталізації на вітчизняних машинобудівних підприємствах; дотепер не сформовано дієвого методу аналізування капіталізації підприємств галузі машинобудування, за результатами якого можна було б отримати єдину оцінку стану капіталізації підприємства.

Відзначені питання обумовили своєчасність та актуальність теми дисертації, аргументували її мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, а також формат наукового дослідження.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження контекстно відповідає загальнодержавній програмі соціально-економічного розвитку та задекларованій стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр.

Дисертаційну роботу виконано в межах планової науково-дослідницької теми кафедри менеджменту підприємницької діяльності Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя «Удосконалення управління навчально-науково-виробничими системами в умовах суспільних та інституційних трансформацій» (номер державної реєстрації 0111U002590), де здобувачем, зокрема, запропоновано метод формування єдиної оцінки стану капіталізації машинобудівного підприємства.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є узагальнення та розвиток науково-теоретичних засад капіталізації, розроблення практичних рекомендацій щодо оцінювання та розвитку капіталізації машинобудівного підприємства. Досягнення окресленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- розкрити економічний зміст поняття «капіталізація», теоретичні та прикладні засади процесу капіталізації сучасного суб'єкта ринкової економіки;
- виділити і систематизувати основні види капіталізації підприємства;
- розробити метод комплексного аналізування капіталізації підприємства;
- удосконалити метод формування єдиної оцінки стану капіталізації машинобудівних підприємств;
- обґрунтувати умови розвитку та аргументувати об'єктивованість спрямувань капіталізації підприємства;
- сформулювати адаптивність моделі управління процесом відтворення господарського капіталу підприємств машинобудівної галузі на засадах підвищення їх капіталізації.

Об'єктом дослідження є процеси капіталізації машинобудівних підприємств як важливий чинник розвитку їх економічного потенціалу.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні засади оцінювання та розвитку капіталізації для забезпечення управлінських процесів на машинобудівних підприємствах.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та розв'язання поставлених у роботі завдань використано такі методи дослідження:

порівняльного аналізу та узагальнення (для вивчення сутності економічних категорій – розділ 1, підрозділи 1.1, 1.2); методи маркетингових досліджень, зокрема анкетування (для опитування управлінців машинобудівних підприємств (для виявлення факторів впливу на капіталізацію підприємства) – розділ 1, підрозділ 1.3); системного і статистичного аналізу (для вивчення, групування, порівняння, оцінювання та інтерпретації фактичних даних про результати діяльності досліджуваних підприємств – розділ 2, підрозділи 2.1, 2.3); експертних оцінок (для оцінювання рівня відносної важливості складових капіталу підприємства для розвитку капіталізації – розділ 3, підрозділ 3.1); метод економіко-математичного моделювання (для відображення взаємозв'язку між процесами капіталізації та відтворення господарського капіталу підприємства – розділ 3, підрозділ 3.2); графічний і табличний (для ілюстрації аналітичних даних).

Інформаційною базою дослідження є публікації вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків з тематики капіталізації; нормативно-правові акти Верховної Ради України та Кабінету міністрів України, які регулюють питання порядку оцінювання майна підприємств; статистичні дані Державної служби статистики України; аналітичні матеріали інформаційних агенцій України та зарубіжних країн; первинні документи фінансової звітності машинобудівних підприємств Тернопільської, Львівської та Івано-Франківської областей; матеріали авторських досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні та розвитку теоретико-методологічних та методичних положень з оцінювання та розвитку капіталізації машинобудівних підприємств. Найбільш вагомими результатами дисертаційного дослідження є такі:

вперше:

- обґрунтовано необхідність врахування забезпеченості підприємства матеріальними і нематеріальними ресурсами, оновлення капіталу, вартості наявного капіталу підприємства з урахуванням умов капіталізації при розробленні методу комплексного аналізування капіталізації підприємства;

удосконалено:

- класифікацію видів капіталізації підприємства, у якій, на відміну від існуючих, введено ознаку ступеня реагування на внутрішні і зовнішні чинники впливу;

- метод формування єдиної оцінки стану капіталізації машинобудівного підприємства, який, на відміну від існуючих методів, передбачає перетворення кількісних показників капіталізації у якісні, базуючись на використанні універсальної шкали бажаності Харрінгтона;

- адаптивну модель управління процесом відтворення господарського капіталу машинобудівного підприємства, яка, на відміну від діючих моделей, відбувається на засадах підвищення капіталізації;

набули подальшого розвитку:

- сутнісне і змістове поняття «капіталізація підприємства», яке відрізняється тим, що визначає джерела залучення капіталу і трактує його як збільшення вартості капіталу підприємства шляхом розширення виробництва, оновлення високотехнологічного обладнання, залучення кваліфікованого персоналу, ефективного використання природних ресурсів та інших нематеріальних активів, у результаті чого відбувається нагромадження капіталу довгострокового характеру;

- умови розвитку капіталізації підприємства, які на відміну від існуючих, розглядаються з погляду дій конкретного машинобудівного підприємства для забезпечення зростання капіталізації.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих методичних рекомендацій щодо оцінювання та розвитку капіталізації у діяльності машинобудівних підприємств, що сприятиме не лише зростанню їх капіталізації, а й виступатиме результатом підвищення ефективності господарювання. Отримані результати дисертаційного дослідження мають практичне значення та впроваджені на машинобудівних підприємствах Тернопільської області. Зокрема, ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» (довідка № 543 від 18. 08. 2011), ПАТ «ТРЗ «Оріон» (довідка № 444-498 від 17. 08. 2011). Теоретичні положення дисертації використовують у навчальному процесі Тернопільського національного технічного університету під час викладання дисциплін: «Проблеми теорії і практики менеджменту», «Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства», «Прикладні аспекти ринку інновацій» (довідка № 1905 від 06. 09. 2011).

Управління економіки Тернопільської обласної державної адміністрації використало сформовані узагальнення, висновки і запропоновані пропозиції дисертаційної роботи при формуванні стратегії розвитку Тернопільської області на період до 2015 року та програми соціально-економічного та культурного розвитку області на 2011 рік (довідка № 01/2-761 від 01. 09. 2011).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею здобувача. Теоретичні положення, практичні розробки, сформульовані висновки та запропоновані рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно. Серед наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті положення, які є результатом особистого дослідження здобувача.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертаційного дослідження апробовано на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: II Міжнародна науково-методична конференція форуму молодих економістів-кібернетиків «Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід» (м. Тернопіль, 06-08 жовтня 2011 р.), II Міжнародна науково-практична конференція «Економіка підприємства: теорія та практика» (м. Київ, 13-14 березня 2008 р.), I Міжнародна науково-практична

конференція молодих учених «Теоретична і прикладна економіка: задачі та перспективи» (м. Тернопіль, 16-17 жовтня 2008 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Капіталізація підприємств і фінансових організацій: теорія і практика» (м. Донецьк, 27 травня 2011 р.), II Всеукраїнська міжвузівська науково-практична конференція студентів, аспірантів і викладачів «Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації економіки» (м. Рівне, 23-24 квітня 2009 р.), Всеукраїнська наукова конференція (м. Тернопіль, 13-14 травня 2009 р.), Міжвузівська науково-практична конференція студентів, молодих вчених та спеціалістів «Сучасний менеджмент: проблеми теорії та практики» (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2010 р.), IV Всеукраїнська міжвузівська науково-практична конференція студентів, аспірантів і викладачів «Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації економіки» (м. Рівне, 7-8 квітня 2011 р.).

Публікації. Основні наукові положення, висновки і рекомендації автора опубліковано у 19 наукових працях, у т. ч. 12 – самостійних, 7 – у співавторстві, 6 – у фахових наукових журналах і збірниках праць. Загальний обсяг публікацій становить 40,34 друк. арк., з них особисто автору належить 9,18 друк. арк.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 207 сторінок, у т.ч. 22 таблиці, розміщених на 11 сторінках та 19 рисунків, розміщених на 12 сторінках. Список використаних джерел налічує 219 найменувань, розміщений на 25 сторінках, 4 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи, визначено мету та основні завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів дослідження.

У першому розділі «**Теоретичні та прикладні засади капіталізації машинобудівних підприємств**» розкрито економічний зміст і значення капіталізації підприємства, систематизовано і уточнено класифікацію видів капіталізації, визначено її принципи та функції, а також проведено дослідження чинників впливу на процес капіталізації вітчизняних машинобудівних підприємств.

Дослідження показали, що на даний момент існує чимало трактувань поняття «капіталізація», однак не всі економісти вбачають у ньому однаковий зміст. Враховуючи усі практичні протиріччя, у дисертації запропоновано трактувати капіталізацію підприємства як збільшення вартості капіталу підприємства шляхом розширення виробництва, оновлення високотехнологічного обладнання, залучення кваліфікованого персоналу, ефективного використання природних ресурсів та інших нематеріальних активів, у результаті чого відбувається нагромадження

капіталу довгострокового характеру. Неоднозначність трактування сутності капіталізації підприємства, наявність декількох підходів до узагальнення її проблематики обумовило дослідження типології даної категорії. Узагальнюючи думки низки вчених, у роботі запропоновано класифікувати капіталізацію за дев'ятьма ознаками. На рис. 1 зображено узагальнену класифікацію видів капіталізації підприємства.

Рис. 1. Класифікація видів капіталізації підприємства

Примітка: узагальнено дисертантом

Необхідно враховувати, що досягнення високого рівня капіталізації є доволі складним та тривалим процесом, при цьому сильно залежним від правильно обраної стратегії його досягнення, принципів, згідно яких здійснюється процес капіталізації підприємства, врахування функцій даного процесу, а також численних факторів впливу на нього. Загалом можна виділити такі основні принципи капіталізації: систематичності та неперервності; економічної обґрунтованості; часу і націленості на довгострокову перспективу; системності та комплексності; очікування; відповідності. За результатами дослідження, можна стверджувати, що економічний зміст капіталізації повніше проявляється у специфічних

функціях, які вона виконує, зокрема: оцінююча, розподільча, відтворювальна, мобілізаційна, інноваційна, прогностична, стратегічна, стимулююча та інформаційна.

На даний час у розвинених країнах світу капіталізація розглядається як одна зі стратегічних цілей господарюючого суб'єкта. Проте, досягти реалізації такої цілі вдається лише деяким із них. Основна проблема полягає в тому, що сучасні менеджери не приділяють належної уваги тим чинникам, які здійснюють реальний вплив на цей процес. З метою комплексного вивчення їх впливу на капіталізацію, було проведено анкетування, за результатами якого виявлено, що такі чинники як забезпеченість підприємства фінансовими і матеріальними активами, а також інноваційно-інвестиційна діяльність мають, у порівнянні з іншими чинниками, сильніший вплив на капіталізацію підприємства.

Таким чином, понад 90 % опитаних управлінців вважає наявність потужної виробничо-технологічної бази найважливішим підґрунтям для розвитку капіталізації машинобудівного підприємства. Звідси випливає, що основою росту капіталізації підприємства є оновлення основних засобів, а також ефективне їх використання, що забезпечить досягнення конкурентоспроможності підприємства як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.

У другому розділі **«Аналізування стану аналітичного інструментарію та капіталізації машинобудівних підприємств»** узагальнено існуючі методичні положення для забезпечення процесу аналізування капіталізації суб'єктів господарювання, розроблено метод комплексного аналізування капіталізації підприємства та на його основі оцінено стан капіталізації вітчизняних машинобудівних підприємств.

У дослідженні виявлено, що більшість із визначених методів аналізування капіталізації є запозиченими з розвинених країн, а їхній результат не враховує особливостей функціонування вітчизняних підприємств. Крім цього, чимало відомих методів вимагають великих затрат часу і, головне, інформації, а також мають різні оцінки, не відображають реальний розвиток підприємства і часто суперечать один одному. Це спонукало до розроблення методу комплексного аналізування капіталізації підприємства (рис. 2), який відображатиме рівень розвитку підприємства на засадах зростання його капіталізації.

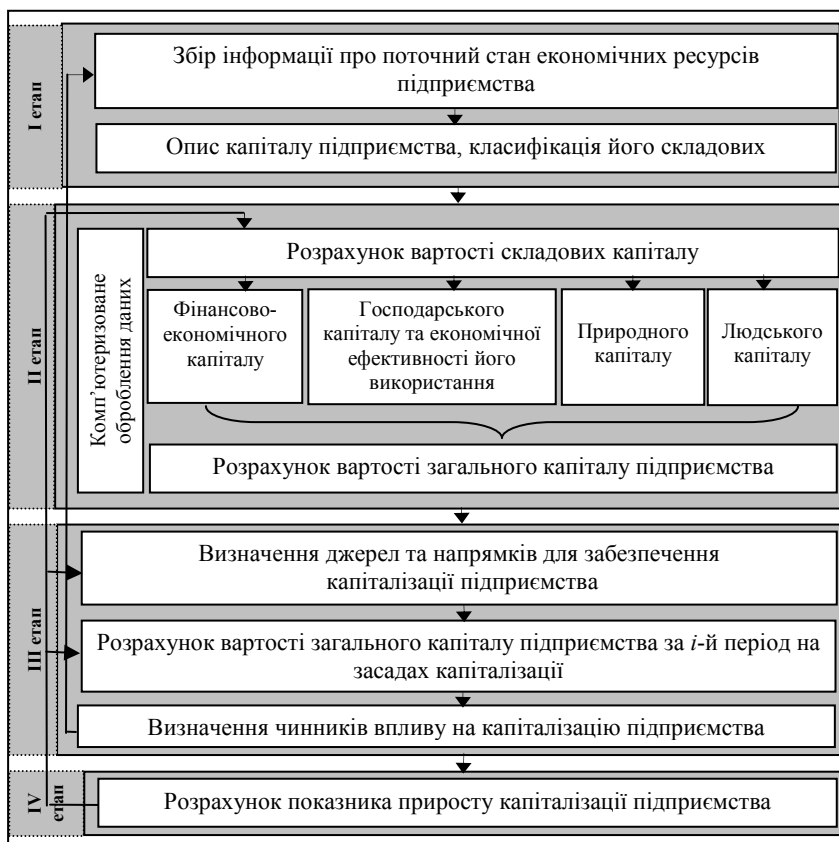

Рис. 2. Метод комплексного аналізування капіталізації та її впливу на вартість загального капіталу підприємства

Примітка: запропоновано дисертантом

Для оцінювання стану капіталізації машинобудівних підприємств за базу дослідження було обрано десять підприємств машинобудівної галузі Тернопільської, Львівської та Івано-Франківської областей.

Розрахунок приросту капіталізації підприємств пропонуємо здійснювати на основі формули:

$$Kp_i = \frac{\sum P_{K_i^{os}} + \sum P_{K_i^{н.м.а}} + \sum P_{K_i^{н.а}} + \sum P_{K_i^к} - \sum Ba_i^{воб}}{\sum Kn_i^0}, \quad (1)$$

де Kp_i – приріст капіталізації підприємства за i -тий період часу; $P_{K_i^{os}}$ – вартість придбаних (виготовлених) основних засобів в i -му періоді, тис. грн.; $P_{K_i^{н.м.а}}$ – вартість придбаних (виготовлених) інших необоротних матеріальних активів в i -му періоді, тис. грн.; $P_{K_i^{н.а}}$ – вартість придбаних

(створених) нематеріальних активів в i -му періоді, тис. грн.; $P_{K_i}^K$ – кошти, спрямовані на розвиток кадрового потенціалу в i -му періоді, тис. грн.; Ba_i^{mob} – вартість активів, що вибули в i -му періоді, у т.ч. нараховані амортизаційні відрахування, тис. грн.; $K\pi_i^0$ – вартість загального капіталу підприємства на початок i -го періоду, тис. грн.

У процесі дослідження за результатами проведених розрахунків на основі запропонованої формули виявлено, що приріст капіталізації у більшості досліджуваних підприємств (ВАТ «Тернопільський радіозавод «Оріон», ВАТ «Городоцький механічний завод», ВАТ «Львівський завод фрезерних верстатів») у 2007-2010 рр. дорівнював нульовому значенню. Разом з тим, приріст капіталізації у ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» зріс із позначки 0,032 у 2007 р. до 0,118 у 2010 р. За результатами діяльності ВАТ «Гусятинський механічний завод» у 2009 р. даний показник сягнув значення 0,144, а ВАТ «Дрогобицький машинобудівний завод» – 0,039. У 2007-2008 рр. спостерігалось падіння приросту капіталізації з 0,076 до 0,032 у ВАТ «Калуський завод будівельних машин», а в наступних роках приросту не зафіксовано.

Отримані показники приросту капіталізації досліджуваних підприємств вимагають якісних характеристик. Для цього використано загальновідому вербально-числову шкалу Харрінгтона, в основі побудови якої лежить ідея перетворення кількісного значення показника у, так звану, оцінку бажаності відповідного стану досліджуваного об'єкта, тобто капіталізації підприємства. Шкала умовно поділяється на п'ять відрізків (d), які відповідають оцінці «дуже погано» ($d = 0,00-0,20$), «погано» ($d = 0,20-0,37$), «задовільно» ($d = 0,37-0,63$), «добре» ($d = 0,63-0,80$), «дуже добре» ($d = 0,80-1,00$). За такого розподілу оцінок функція «бажаності» приймає значення від 0 до 1, причому значення $d = 0$ свідчить про абсолютно неприйнятне значення приросту капіталізації, $d = 1$ – найкраще значення приросту капіталізації підприємства. Для зручності та достовірності розрахунків доцільно розширити інтервал кількісної оцінки показника приросту капіталізації підприємства «задовільний» від 0,37 до 0,69, а також обмежитися вибором нижньої границі інтервалу «бажаності» «низький» на відмітці 0,2 та верхньої границі «високий» на відмітці 0,8.

Аналітично функцію «бажаності» пропонуємо розраховувати за допомогою такої формули:

$$x_{\text{шкали}} = x^n + z_i \cdot \delta, \quad (2)$$

де $x_{\text{шкали}}$ – інтервали показника приросту капіталізації на шкалі Харрінгтона; x^n – нижня границя області «задовільний» за вихідною шкалою, що дорівнює середньому арифметичному значенню показника

приросту капіталізації; z_i – кодоване значення i -го показника, тобто приріст капіталізації ($z_i = -\ln(-\ln d)$), де d – кількісна відмітка на шкалі бажаності); δ – середнє квадратичне відхилення показника капіталізації.

Результати перетворення кількісних значень показника приросту капіталізації підприємств в інтервали «бажаності» за шкалою Харрінгтона відображені у табл. 1.

Таблиця 1

Відповідність інтервалів шкали Харрінгтона та показника приросту капіталізації машинобудівного підприємства

Інтервал «бажаності»		Підприємства										Середнє значення
Назва	Значення	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Нижня границя «Низький»	0,02	0,061367	0	0,0000965	0,0017363	0,0004341	0,0004702	0	0	0,0098772	0,000217	0,00742
Нижня границя «Задовільний»	0,37	0,04825	0	0,002	0,036	0,009	0,00975	0	0	0,027	0,0045	0,01365
Верхня границя «Задовільний»	0,69	0,095525	0	0,006	0,108	0,027	0,02925	0	0	0,062981	0,0135	0,034226
Верхня границя «Високий»	0,8	0,1191597	0	0,0079998	0,1439957	0,0359989	0,0389988	0	0	0,0809693	0,0179995	0,044512

Примітка: розраховано дисертантом на основі обчисленого приросту капіталізації досліджуваних підприємств

Розраховані середні значення нормативних оцінок для досліджуваних підприємств дали змогу сформувати шкалу оцінки приросту капіталізації машинобудівного підприємства (табл. 2).

Таблиця 2

Вербально-числова шкала оцінки приросту капіталізації машинобудівного підприємства

Лінгвістична оцінка приросту капіталізації	Інтервали значень кількісної оцінки показника приросту капіталізації
Дуже високий	> 0,044
Високий	Менше 0,034-0,044
Задовільний	Менше 0,013-0,034

Низький	Менше 0,007-0,013
Дуже низький	<0,007

Примітка: запропоновано дисертантом

Узагальнена функція «бажаності» капіталізації досліджуваних машинобудівних підприємств, наприклад, у 2009 р., графічно відображена на рис. 3.

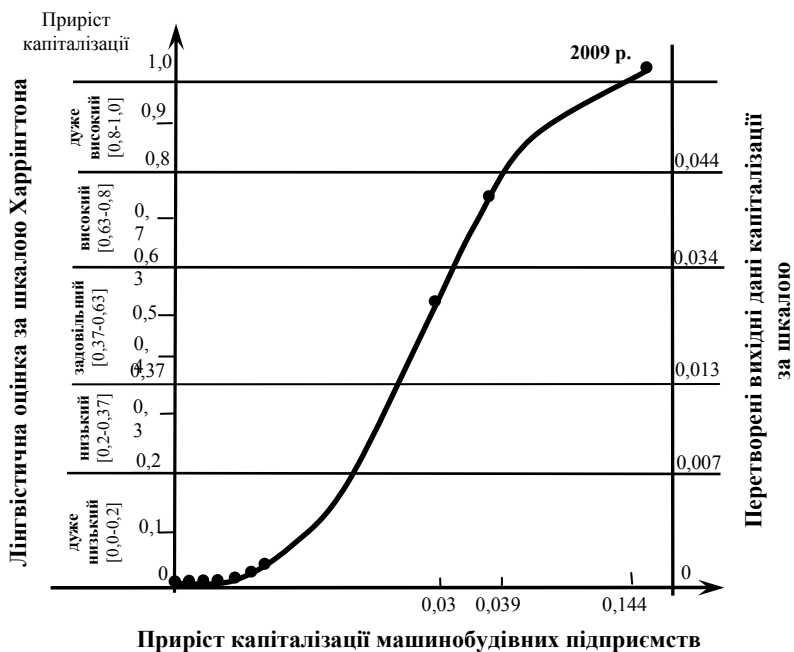

Рис. 3. Узагальнена функція «бажаності» капіталізації машинобудівних підприємств у 2009 р.

Примітка: розроблено дисертантом; ● – досліджувані машинобудівні підприємства

За допомогою даної шкали результати дослідження можна згрупувати таким чином:

- у 2007 р. серед десяти досліджуваних підприємств ВАТ «Калуський завод будівельних машин» характеризувався дуже високим приростом капіталізації, інше підприємство (ТОВ «ОСП Корпорація Ватра») сягнуло задовільного приросту капіталізації, а решта досліджуваних підприємств за результатами своєї діяльності визначилися дуже низьким приростом капіталізації;

- у 2008 р. ситуація дещо змінилася – у зоні дуже високого приросту капіталізації не було жодного підприємства, проте ВАТ «Конвеєр» за результатами діяльності характеризувався високим приростом

капіталізації, по два підприємства перебували у зоні задовільного (ВАТ «Калуський завод будівельних машин», ВАТ «Івано-Франківський завод «Промприлад») та низького (ТОВ «ОСП Корпорація Ватра», ВАТ «Чортківський завод «Агромаш») приросту капіталізації, а решта п'ять підприємств за даний період залучили мало капітальних інвестицій, тому приріст капіталізації трактувався як дуже низький;

- у 2009 та 2010 рр. відстежується певне зниження приросту капіталізації. Зокрема, протягом зазначеного періоду у зоні оцінок дуже високого приросту капіталізації було лише одне підприємство (ВАТ «Гусятинський механічний завод» – у 2009 р., ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» – у 2010 р.). У 2009 р. ВАТ «Дрогобицький машинобудівний завод» і ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» перебували у зоні високого і задовільного приросту капіталізації відповідно, рівень приросту капіталізації решти семи підприємств у даному році був дуже низьким. У 2010 р. приріст капіталізації дев'яти підприємств відносяться до групи підприємств з дуже низьким приростом капіталізації.

У третьому розділі **«Розвиток капіталізації машинобудівних підприємств»** розкрито умови розвитку капіталізації підприємства, виявлено взаємозв'язок між процесами капіталізації та відтворення господарського капіталу, зокрема основних засобів підприємства, а також удосконалено адаптивну модель управління процесом відтворення господарського капіталу машинобудівного підприємства на засадах підвищення його капіталізації.

За результатами дослідження виявлено, що умови розвитку капіталізації можна об'єднати у дві групи: умови першої групи пов'язані із розвитком капіталу підприємства, друга група передбачає активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності.

Загалом у роботі виділено такі складові системи розвитку капіталу на засадах підвищення капіталізації підприємства (рис. 4):

1. Підсистема розвитку капіталу на етапі його формування (у процесі створення підприємства або його розвитку).

2. Підсистема розвитку капіталу в процесі його використання (в операційній та інвестиційній діяльності).

Підсистема розвитку капіталу у процесі його функціонування (в операційній та інвестиційній діяльності).

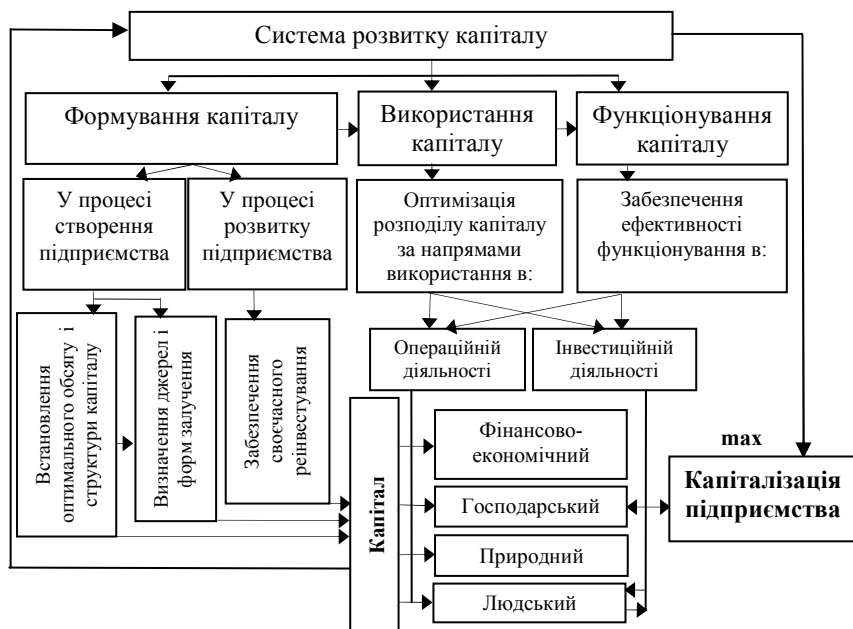

Рис. 4. Система розвитку капіталу на засадах підвищення капіталізації машинобудівного підприємства

Примітка: розроблено дисертантом

В основу системи розвитку капіталу на етапі його формування покладено концепцію структури капіталу, що має дві складові: 1) оптимізація співвідношення частки боргового капіталу та власних засобів; 2) вибір конкретних фінансових інструментів для залучення капіталу. У роботі, визначено, що першочерговим завданням менеджменту на даному етапі є встановлення оптимальної структури капіталу, під якою розуміється таке співвідношення власного і позикового капіталу, яке дозволяє віднайти компроміс між ризиком і прибутковістю підприємства.

Важливість виділення підсистеми розвитку капіталу у процесі його використання обумовлена оптимізацією розподілу капіталу підприємства за визначеними напрямками використання в операційній та інвестиційній діяльності. Причому, орієнтуючись на досягнення поставленого завдання – зростання капіталізації – інвестиційні впливання для машинобудівного підприємства повинні спрямовуватися, перш за все, у господарський та людський капітал. Використання капіталу в операційній діяльності взаємопов'язане з ефективністю його функціонування. Головна роль підсистеми розвитку капіталу в процесі його функціонування належить удосконаленню управління усіма видами капіталу підприємства зокрема.

У розділі сформульовано висновок, що розвиток капіталізації, перш за все, залежить від стану господарського капіталу, ефективність відтворення

якого найдоречніше проаналізувати на основі двох показників: коефіцієнту оновлення і коефіцієнту вибуття основних засобів. У формалізованому вигляді взаємозв'язок між показником приросту капіталізації і визначеними коефіцієнтами можна відобразити так:

$$Kp_i = \frac{2}{1+\gamma} \cdot \frac{k_{\text{он}} - k_{\text{внб}}}{2 - (k_{\text{он}} - k_{\text{внб}})}, \quad (4)$$

де Kp_i – приріст капіталізації підприємства за i -тий період часу; $k_{\text{он}}$ – коефіцієнт оновлення основних засобів; $k_{\text{внб}}$ – коефіцієнт вибуття основних засобів; γ – число, яке відображає у скільки разів вартість решти (фінансово-економічного і людського) капіталу підприємства більша від вартості основних засобів в i -му періоді на початок року.

Використання даної моделі дозволяє зробити висновок про те, що ефективність процесу капіталізації прямо пропорційно залежить від ефективності процесу відтворення основних засобів підприємства. З огляду на це, ставлячи перед собою завдання зростання капіталізації підприємства, перш за все, необхідно удосконалити систему управління процесом відтворення господарського капіталу. З цією метою у дисертаційній роботі запропоновано адаптивну модель управління процесом відтворення господарського капіталу підприємства на засадах підвищення капіталізації (рис. 5), цілями якої є: забезпечення ефективного та раціонального використання господарського капіталу; забезпечення своєчасного реінвестування коштів у капітал підприємства; активізація інноваційної діяльності для забезпечення відповідних темпів розвитку підприємницької діяльності.

Запропонована модель представляє собою сукупність організаційних та економічних засад відтворення господарського капіталу підприємства. При цьому, організаційна складова уможливорює дієвість економічної шляхом виконання управлінських функцій, що стосуються процесу відтворення капіталу підприємства з метою зростання його капіталізації. Економічна складова відповідає за фінансове забезпечення відтворення капіталу шляхом вжиття заходів по максимізації прибутку та цілеспрямованого використання амортизаційного фонду, а також сприяє розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності машинобудівного підприємства.

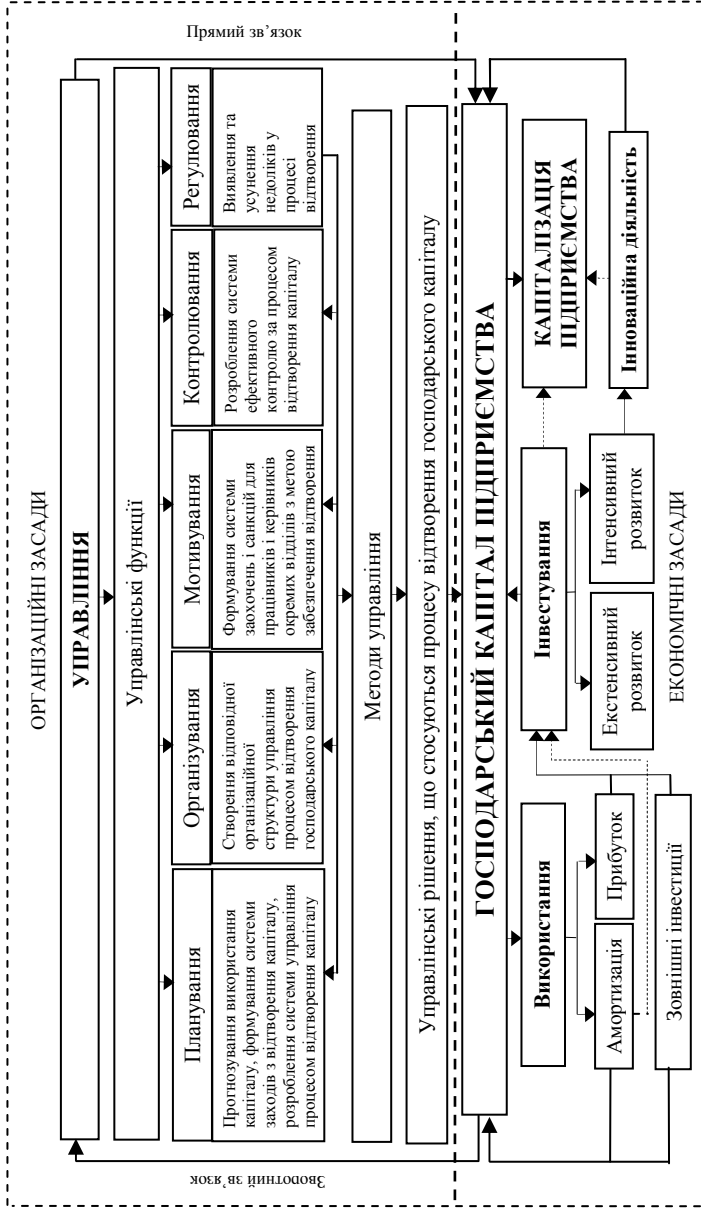

Рис. 5. Адаптивна модель управління процесом відтворення господарського капіталу машинобудівного підприємства на засадах підвищення його капіталізації

Примітка: розроблено дисертантом

Адаптивність моделі полягає у зміні параметрів бізнес-процесів, що стосуються відтворення господарського капіталу машинобудівних підприємств. Дослідження показали, що основною умовою адаптації підприємства до таких змін є удосконалення процесу управління відтворенням господарського капіталу.

Системний характер даної моделі полягає у тому, що процес відтворення господарського капіталу розглядається не у вигляді ланцюга односторонніх спрямованих причинно-наслідкових взаємозв'язків від ефективного використання капіталу до зростання капіталізації підприємства, а як процес взаємодії та зворотних зв'язків між усім комплексом економічних та організаційних важелів, що сприяють відтворенню капіталу. З огляду на це, пропонуємо розглядати процес відтворення господарського капіталу на засадах підвищення капіталізації підприємства як складний і різносторонній вид діяльності, що включає багато взаємопов'язаних складових елементів.

Успішне формування запропонованої адаптивної моделі управління процесом відтворення господарського капіталу на практиці сприятиме поліпшенню управлінського процесу діяльності підприємства з метою підвищення його капіталізації.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання з оцінювання та розвитку капіталізації машинобудівних підприємств. За результатами проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки теоретико-методологічного змісту та науково-практичного характеру:

1. Одним із дієвих інструментів підвищення ефективності функціонування, а також забезпечення загального економічного розвитку машинобудівних підприємств є розвиток капіталізації. У роботі проаналізовано існуючі підходи до визначення поняття капіталізації підприємства й на основі проведеного дослідження різні підходи поділено на чотири групи за базою дослідження поняття. Найбільш змістовним визначенням капіталізації підприємства запропоновано вважати таке: капіталізація підприємства – це збільшення вартості капіталу підприємства шляхом розширення виробництва, оновлення високотехнологічного обладнання, залучення кваліфікованого персоналу, ефективного використання природних ресурсів та інших нематеріальних активів, у результаті чого відбувається нагромадження капіталу довгострокового характеру.

2. Неоднозначність трактування сутності капіталізації підприємства, наявність декількох підходів до узагальнення її проблематики обумовило дослідження типології даної категорії, що дозволило систематизувати види капіталізації за різними ознаками: за формою прояву, за функціональною

ознакою, за напрямом відтворення процесу виробництва, за масштабом охоплення, за способом оцінювання, за кількісною оцінкою вимірювання, за траєкторією руху, за характером змін, за ступенем реагування на чинники впливу. Запропонована класифікація дасть змогу керівникам машинобудівних підприємств чітко виділити різновиди капіталізації з можливістю застосування відповідних заходів щодо її розвитку в практичній діяльності.

3. Доведено, що капіталізація здатна впливати на зміну економічних умов господарюючого суб'єкта, базуючись при цьому на певних принципах, зокрема: систематичності та неперервності; економічної обґрунтованості; часу і націленості на довгострокову перспективу; системності та комплексності; очікування; відповідності. Результати дослідження підтверджують, що економічний зміст капіталізації повніше проявляється у специфічних функціях, які вона виконує, зокрема: оцінююча, розподільча, відтворювальна, мобілізаційна, інноваційна, прогностична, стратегічна, стимулююча та інформаційна.

4. За результатами проведеного анкетного опитування управлінців машинобудівних підприємств з'ясовано, що такі чинники як забезпеченість підприємства фінансовими і матеріальними активами, а також інноваційно-інвестиційна діяльність мають надзвичайно сильний вплив на капіталізацію підприємства. Це дає можливість менеджерам машинобудівних підприємств вчасно виявити потенційно небезпечні чинники і вжити заходів щодо недопущення або мінімізації їхнього негативного впливу на капіталізацію з метою удосконалення управлінських процесів на підприємствах.

5. Розроблено метод комплексного аналізування капіталізації підприємства, який базується на відображенні забезпеченості підприємства матеріальними і нематеріальними ресурсами, оновлення капіталу, вартості наявного капіталу підприємства з урахуванням умов капіталізації, що дасть змогу економістам та менеджерам машинобудівних підприємств за отриманим результатом – показником приросту капіталізації – одержати достовірні результати про загальний рівень розвитку підприємства та його перспективи на майбутнє.

6. Удосконалено метод формування єдиної оцінки стану капіталізації підприємства, який дає змогу економістам і менеджерам підприємств визначити границі показника приросту капіталізації, зокрема таких як дуже низький, низький, задовільний, високий і дуже високий приріст капіталізації, використовуючи при цьому загальновідому вербально-числову шкалу Харрінгтона.

7. Встановлено, що умови розвитку капіталізації підприємства можна об'єднати у дві групи: умови першої групи пов'язані із розвитком капіталу підприємства, друга група передбачає активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності. Такий поділ уможливить удосконалення процесу

управління підприємницькою діяльністю, який будуть здійснювати менеджери підприємств з метою підвищення їх капіталізації.

8. На основі математичного моделювання доведено наявність тісного взаємозв'язку між процесами капіталізації та відтворення господарського капіталу. Це дає можливість менеджерам машинобудівних підприємств виявити кількісні взаємозв'язки між капіталізацією підприємства та станом його основних засобів, обґрунтувати прийняття управлінських рішень та спрогнозувати зміни стану капіталізації у майбутньому і, що найважливіше, вдосконалити подальший розвиток капіталізаційних процесів на підприємстві.

9. Удосконалена у роботі адаптивна модель управління процесом відтворення господарського капіталу машинобудівного підприємства на засадах підвищення капіталізації базується на взаємозалежних організаційно-економічних засадах, а її практична значущість обумовлена активізацією нагромадження капіталу, що призведе до зростання капіталізації підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані

наукові результати дисертації:

1. Мельник Л. М. Оцінювання капіталізації машинобудівних підприємств з використанням універсальної шкали бажаності / Л. М. Мельник // Економіка і регіон. – 2010. – № 3 (26). – С. 137-141 (0,3 друк. арк.).

2. Мельник Л. М. Удосконалення методичного підходу до аналізу капіталізації машинобудівного підприємства / Б. М. Андрушків, Л. М. Мельник // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 3 (21). – С. 41-45. [*Особистий внесок автора – 0,27 друк. арк.: сформульовано метод комплексного аналізування капіталізації підприємства*].

3. Мельник Л. М. Конкретизація понять капіталізації підприємства / Л. М. Мельник // Вісник ХНУ. Економічні науки. – 2009. – № 4, Т.3. – С. 4-29 (0,49 друк. арк.).

4. Мельник Л. М. Амортизація як один з засобів зростання капіталізації машинобудівного підприємства / Л. М. Мельник // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Випуск 257: В 7 т. – Т. III. – Дніпропетровськ : ДНУ. – 2009. – С. 644-649 (0,3 друк. арк.).

5. Мельник Л. Капітал підприємства та його складові / Л. Мельник // Галицький економічний вісник. – 2008. – № 4 (19). – С. 27-31 (0,34 друк. арк.).

6. Мельник Л. М. Шляхи і методи прийняття управлінських рішень (психологічні аспекти менеджменту) / Б. М. Андрушків, Н. Б. Кирич, В. А. Паляниця, Л. М. Мельник // Наукові праці КНТУ. Економічні науки.

– 2009. Випуск 16, частина 1. – С. 11-14. [*Особистий внесок автора – 0,08 друк. арк.: проаналізовано значення ролі творчої ініціативи та досліджено її вплив на процеси прийняття управлінського рішення*].

Опубліковані праці апробаційного характеру:

7. Мельник Л. М. Моделювання взаємозв'язку процесів капіталізації та відтворення господарського капіталу машинобудівного підприємства / Л. М. Мельник, Л. Я. Малюта // Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід: тези доповідей II Міжнародної науково-методичної конференції форуму молодих економістів-кібернетиків (м. Тернопіль, 06-08 жовтня 2011 р.). – Тернопіль : ТНТУ. – 2011. – с. 61-63. [*Особистий внесок автора – 0,05 друк. арк.: обґрунтовано наявність взаємозв'язку між процесами капіталізації та відтворення господарського капіталу підприємства*].

8. Мельник Л. М. Моделювання поведінки капіталізації машинобудівного підприємства / Б. М. Андрушків, Л. М. Мельник // Капіталізація підприємств та фінансових організацій: теорія і практика: тези доп. і повідом. міжнародної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 27 травня 2011 р.) / НАН України, Ін-т економіки пром-сті; редкол. : І. П. Булеев (відп. ред.) та ін. – Донецьк. – 2011. – С. 12-13. [*Особистий внесок автора – 0,05 друк. арк.: обґрунтовано пряму залежність приросту капіталізації від стану основних засобів*].

9. Мельник Л. М. Визначення основних умов розвитку процесу капіталізації машинобудівного підприємства / Л. М. Мельник // Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації економіки: збірник тез IV Всеукраїнської міжвузівської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і викладачів (м. Рівне, 7-8 квітня 2011 р.). – Рівне : НУВГП. – 2011. – С. 229-230 (0,13 друк. арк.).

10. Мельник Л. М. Проблематика формування єдиної оцінки капіталізації машинобудівного підприємства / Л. М. Мельник // Сучасний менеджмент: проблеми теорії та практики: збірник матеріалів міжвузівської науково-практичної конференції студентів, молодих вчених та спеціалістів (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2010 р.). – Кривий Ріг : КТУ. – 2010. – С. 110-111 (0,09 друк. арк.).

11. Мельник Л. М. Капіталізація як фактор економічного зростання машинобудівного підприємства / Л. М. Мельник // Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації економіки: збірник тез II Всеукраїнської міжвузівської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і викладачів (м. Рівне, 23-24 квітня 2009 р.). – Рівне : НУВГП. – 2009. – С. 154-155 (0,13 друк. арк.).

12. Мельник Л. Методи визначення капіталізації машинобудівного підприємства / Л. Мельник // Матеріали всеукраїнської наукової

конференції ТДТУ ім. І. Пулюя, (м. Тернопіль, 13–14 травня 2009 р.). – Тернопіль : ТДТУ. – 2009. – С. 354 (0,07 друк. арк.).

13. Мельник Л. М. Аналізування ефективності машинобудівних підприємств за рівнем їх капіталізації / Л. М. Мельник // Теоретична і прикладна економіка: задачі та перспективи: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених (м. Тернопіль, 16-17 жовтня 2008 р.). – Тернопіль : ТДТУ. – 2008. – С. 163-165 (0,16 друк. арк.).

14. Мельник Л. М. Особливості планування капіталу на машинобудівному підприємстві / Л. М. Мельник // Економіка підприємства: теорія та практика: збірник матеріалів ІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 13-14 березня 2008 р.). – К. : КНЕУ. – 2008. – С. 161-163 (0,13 друк. арк.).

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

15. Мельник Л. Активізація процесу капіталізації машинобудівного підприємства / Л. Мельник // Соціально-економічні проблеми і держава: науковий збірник. – Тернопіль : Терно-граф. – 2010. – В. 1(3). – С. 77-82 (0,45 друк. арк.).

16. Мельник Л. М. Капіталізація як засіб активізації інноваційної діяльності машинобудівного підприємства / Л. М. Мельник // Соціально-економічні проблеми і держава: науковий збірник. – Тернопіль : Терно-граф, 2009. – № 2 (2). – С. 144-149 (0,3 друк. арк.).

17. Мельник Л. М. Проблеми теорії і практики менеджменту: навч.-метод. посібник / Б. М. Андрушків, О. І. Вівчар, Л. М. Мельник та ін.; за ред. проф. Б. М. Андрушківа. – Тернопіль: Тернограф. – 2009. – 312 с. (теми: 3, 8, 10). *[Особистий внесок автора – 1,72 друк. арк.: розроблено класифікацію кризових явищ на рівні підприємства та запропоновано концептуальні підходи щодо подолання кризи управління персоналом в організації]*.

18. Мельник Л. М. Прикладні аспекти ринку інновацій: Навчально-методичний посібник / Б. М. Андрушків, Л. М. Мельник, Л. Я. Малюта. – Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя. – 2010. – 159 с. (теми: 3, 7, 8). *[Особистий внесок автора – 1,7 друк. арк.: удосконалено методичні положення щодо оцінювання інноваційного потенціалу та ефективності інновацій підприємства]*.

19. Мельник Л. М. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: Навчально-методичний посібник / Б. М. Андрушків, Л. М. Мельник, Л. Я. Малюта. – Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя. – 2010. – 271 с. (теми: 5, 8) *[Особистий внесок автора – 2,42 друк. арк.: запропоновано повну класифікацію стратегій інноваційного розвитку підприємства побудовано систему збалансованих показників як*

інструмент забезпечення оцінювання та реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємства].

АНОТАЦІЯ

Мельник Л. М. Капіталізація машинобудівного підприємства. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, 2012.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних положень та розробленню практичних рекомендацій щодо оцінювання та розвитку капіталізації машинобудівного підприємства. На підставі дослідження й узагальнення літературних джерел уточнено визначення понять «капіталізація підприємства», «процеси капіталізації». Запропоновано метод комплексного аналізування капіталізації підприємства, на основі якого проаналізовано її сучасний стан на вітчизняних машинобудівних підприємствах, а також удосконалено метод побудови єдиної оцінки стану капіталізації промислових підприємств.

Дістали подальшого розвитку умови розвитку капіталізації підприємства, виявлено взаємозв'язок між процесами капіталізації та відтворення господарського капіталу підприємства, удосконалено адаптивну модель управління процесом відтворення господарського капіталу на засадах підвищення капіталізації підприємства.

Ключові слова: капіталізація підприємства, процеси капіталізації, комплексне аналізування капіталізації, відтворення капіталу, модель управління, ефективність, розвиток капіталізації підприємства.

АННОТАЦИЯ

Мельник Л. М. Капитализация машиностроительного предприятия. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – Экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Тернопольский национальный технический университет имени Ивана Пулюя, Тернополь, 2012.

Диссертация направлена на решение проблем развития теоретических основ и разработки прикладных рекомендаций относительно усовершенствования управления капитализацией машиностроительного предприятия. Актуальность темы обусловлена тем, что в условиях динамично изменяющейся внешней экономической среды руководители отечественных машиностроительных предприятий вынуждены придерживаться сложившихся рыночной экономикой принципов относительно критериев эффективности функционирования современных

субъектов рыночной экономики. В связи с этим, стратегическим вопросом является наращивание потенциала бизнеса, сопровождающееся процессами капитализации всех экономических (материальных и нематериальных) активов.

Целью диссертационного исследования является обобщение и развитие научно-теоретических основ капитализации, разработка практических рекомендаций по оценке и развития капитализации отечественного машиностроительного предприятия.

Достижение поставленной цели обусловило решение следующих задач: раскрыто экономическое содержание понятия «капитализация», теоретические и практические основы процесса капитализации предприятия; выделены и систематизированы основные виды капитализации предприятия; разработан метод комплексного анализа капитализации предприятия; усовершенствован метод формирования единой оценки состояния капитализации предприятия; обосновано условия развития капитализации предприятий; развито адаптивную модель управления процессом воспроизводства хозяйственного капитала предприятия на принципах повышения капитализации. Объектом исследования являются процессы капитализации машиностроительных предприятий как важный фактор развития их экономического потенциала. Предметом исследования – теоретические и прикладные основы оценки и развития капитализации машиностроительных предприятий.

В первом разделе «Теоретические и прикладные основы капитализации машиностроительных предприятий» исследовано разные подходы к определению понятия «капитализация», что дало возможность объединить их в четыре группы и определено его как увеличение стоимости капитала предприятия путем расширения производства, обновления высокотехнологичного оборудования, привлечение квалифицированного персонала, эффективного использования природных ресурсов и других нематериальных активов, в результате чего происходит накопление капитала долгосрочного характера. Систематизировано и уточнено классификацию видов капитализации, определены ее принципы и функции, а также проведено исследование факторов влияния на процесс капитализации отечественных машиностроительных предприятий.

Во втором разделе «Анализ состояния аналитического инструментария и капитализации машиностроительных предприятий» обобщены методические положения по анализу состояния капитализации предприятий. Разработан метод комплексного анализа капитализации предприятия, который базируется на отражении уровня обеспеченности предприятия материальными и нематериальными ресурсами, степени обновления капитала, расчета стоимости имеющегося капитала предприятия с учетом условий капитализации, а полученный результат –

показатель прироста капитализации – будет свидетельствовать об общем уровне развития предприятия и его перспективы на будущее.

Усовершенствован метод формирования единой оценки состояния капитализации предприятия, на основе которого оценено состояние капитализации отечественных машиностроительных предприятий. Использование предложенного метода дало возможность сделать вывод о том, что в течение 2007-2010 гг. прирост капитализации исследуемых предприятий сильно колебался, что связано, прежде всего, с недостаточным вниманием руководителей предприятий к вопросу развития капитализации как стратегической задачи.

В третьем разделе «Развитие капитализации машиностроительных предприятий» раскрыты условия совершенствования капитализации предприятия. Предложено разделить их на две группы: условия первой группы связаны с развитием капитала предприятия, вторая группа предполагает активизацию инвестиционно-инновационной деятельности. Выявлена взаимосвязь между показателем прироста капитализации предприятия и показателями состояния его основных средств, а также усовершенствована адаптивная модель управления процессом воспроизведения хозяйственного капитала предприятия на основе повышения его капитализации, успешное формирование которой на практике будет способствовать улучшению управленческого процесса деятельности предприятия с целью повышения его капитализации.

Полученные результаты работы послужат научной основой в разработке теоретико-методологических и методических положений по оценке и развитию капитализации машиностроительных предприятий.

Ключевые слова: капитализация предприятия, процессы капитализации, комплексный анализ капитализации, воспроизводство капитала, модель управления, эффективность, развитие капитализации предприятия.

ANNOTATION

Melnyk L. M. Capitalization of machine-building enterprise. – Manuscript.

Dissertation for the obtaining the scientific degree of candidate of economic sciences on the specialty 08.00.04 – Economy and management of enterprises (by the fields of economic activities). – Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University, Ternopil, 2012.

The dissertation is devoted to research theoretical and practical recommendations for the development of machine-building enterprise capitalization. Based on the study and summarize the literature clarifies definitions «capitalization of the enterprise» «capitalization process». The method of complex analysis of capitalization of enterprise on which analyzed the current state of capitalization of the domestic machine-building enterprises

is offered and also improved method of constructing a unified assessment of the capitalization of industrial enterprises.

Had the further development of areas of improvement capitalization companies, found the relationship between the processes of capitalization and reproduction of economic capital of the enterprise and offered management model of economic capital reproduction on the basis of increasing capitalization enterprises.

Keywords: capitalization enterprises, processes of capitalization, complex analysis of capitalization, recreation of capital, management model, efficiency, development of the capitalization of enterprise.

Підписано до друку 20.12.2011 р. Формат 60×90 1/16.

Папір офсетний. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 1,2. Обл.-вид. арк. 1,0.

Тираж 100 прим. Замовлення № _____